Päätös kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 24.08.2026 § 184

Valmistelija

Talousjohtaja Helinä Saarela, helina.saarela(at)soite.fi, hyvinvointialuejohtaja Mikko Komulainen, mikko.komulainen(at)soite.fi

Perustelut

Hyvinvointialuelain 115 §:n (611/2021) mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen kohdalla tämä tarkoittaa vuotta 2026.

Eduskunta hyväksyi 29.5.2026 hyvinvointialuelain väliaikaisen muutoksen (611/2021, muutos 411/2026, 115 a §), jolla mahdollistetaan hyvinvointialueiden kumulatiivisen alijäämän kattamista koskevan määräajan pidentäminen enintään vuoden 2029 loppuun.

Hyvinvointialuelaki 115 a §, alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen, voimassa 1.6.2026–31.12.2030:

Jos hyvinvointialue ei voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä.
Valtiovarainministeriö voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, jos:
1) määräajan jatkaminen on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi;
2) kertynyt alijäämä on katettavissa 1 momentissa säädetyssä määräajassa; ja
3) hyvinvointialueella on aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi viipymättä.

Hyvinvointialue voi tehdä hakemuksen aluehallituksen laadittua tilinpäätöksen. Hakemus on tehtävä alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymisvuoden elokuun loppuun mennessä. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen kohdalla määräaika hakemuksen tekemiseen on 31.8.2026.

Hyvinvointialuelain 122 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueen arviointimenettely voidaan aloittaa 123 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetystä poiketen vasta, kun päätöksen mukainen määräaika on kulunut. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys alijäämän kattamista koskevien toimenpiteiden toteutumisesta tilikaudella ja riittävyydestä määräaikana.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hakemus kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023–2025 on 27,6 miljoonaa euroa. Ilman hyvinvointialuelain väliaikaista muutosta alijäämä tulisi olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä. Alijäämää ei saada katettua tässä ajassa.

Liitteenä olevassa hakemuksessa, toimenpidesuunnitelmassa ja tulosurassa kuvatulla tavalla kumulatiivisen alijäämän arvioidaan olevan katettuna vuoden 2029 loppuun mennessä. Kattaminen nojaa Soiten strategiaan, sitä konkretisoiviin palvelustrategiaan, palvelutasopäätökseen sekä muutos- ja uudistamisohjelmana toimivaan Soite2030-ohjelmaan. Strategian mukaisesti toimintaa kehitetään kolmen strategisen tavoitteen ohjaamana: 1) Vahvat peruspalvelut ja päivystävä sairaala, 2) Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö sekä 3) Kestävä talous ja päätöksenteko.

Toimenpiteet kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi jatkavat edellisvuosien toiminnallisia muutoksia. Kuluvana vuonna toteutettavaksi suunnitellut muutokset edesauttavat toiminnan ja talouden yhteensovittamista vuodesta 2027 eteenpäin. Lisäksi uusia toimia suunnitellaan tehtäväksi läpi vuosikymmenen. Toimet on kuvattuna Soite2030-ohjelmassa ja lisäaikahakemukseen sisältyvässä toimenpidesuunnitelmassa.

Lisäaikahakemukseen sisällytetty tulosura 2027-2029 toimii vuoden 2027 talousarvion valmistelun raamina.

Liitteenä:
-Hakemus kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi
- Tulosura vuoteen 2029
- Ote aluehallituksen pöytäkirjasta 18.3.2026 § 50
- Ote aluevaltuuston pöytäkirjasta 25.5.2025 § 24

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se päättää:
1. hakea kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamista vuoden 2029 loppuun saakka;
2. hyväksyä liitteen mukaisen hakemuksen sekä siihen sisältyvän toimenpidesuunnitelman ja tulosuran kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi.

Päätös

Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että se päättää:
1. hakea kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamista vuoden 2029 loppuun saakka;
2. hyväksyä liitteen mukaisen hakemuksen sekä siihen sisältyvän toimenpidesuunnitelman ja tulosuran kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi.

Keski-Pohjanmaan aluevaltuusto 31.08.2026 § 43

Liitteenä:
-Hakemus kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi
- Tulosura vuoteen 2029
- Ote aluehallituksen pöytäkirjasta 18.3.2026 § 50
- Ote aluevaltuuston pöytäkirjasta 25.5.2025 § 24

Päätösehdotus

Aluehallituksen esityksen mukaisesti aluevaltuusto päättää
1. hakea kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamista vuoden 2029 loppuun saakka;
2. hyväksyä liitteen mukaisen hakemuksen sekä siihen sisältyvän toimenpidesuunnitelman ja tulosuran kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi.

Päätös

Aluevaltuutettu Timo Sillanpää esitti seuraavia lisäyksiä hakemukseen kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi:

Esitys 1: Esitän, että hakemuksen sivulle 13 kohdan 3.3.1 ”Toiminnalliset teemat ja muutoshankkeet” taulukkoon ”Neuvottelut 8–9/2026, suunnitellut toimet” lisätään Järjestämisen palvelut -riville toisen sarakkeen tekstin perään toimenpide teksti: ”Valtuustoryhmille maksettavasta toimintatuesta luovutaan loppuvuoden 2026 osalta.”

Esitys 2: Esitän, että hakemuksen sivulle 14 kohtaan 3.4 ”Suunnitellut toimet 2027–2030” lisätään neljännen kappaleen loppuun teksti: ”Osana talouden tasapainottamistoimia valtuustoryhmille maksettavasta toimintatuesta luovutaan vuodesta 2027 alkaen.”

Esityksiä kannattivat aluevaltuuston 1. vpj Pekka Nurmi, aluevatuuston 3. vpj Ulpu Keränen, aluevaltuutetut Hannu Kippo, Pia Sillanpää, Jukka Ylikarjula, Minna Koskela, Anna Nurmi-Lehto, Salo Mauri, Pitkänen Mari, Tomi Kivelä, Marko Malvisto, varavaltuutettu Tina Sulkakoski.

Koska lisäyksiä oli kannattettu, oli suoritettava äänestys. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys. Ensin suoritettiin äänestys esityksestä 1 ja sen jälkeen esityksestä 2.

Äänestyksessä esitys 1 pohjaesitys oli: hakemus kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi liitteen mukaisesti. Pohjaesitystä kannattavat äänestävät JAA ja valtuutettu Timo Sillanpään kannatettua esitystä 1 äänestävät EI. Äänestyksessä annettiin 32 JAA ääntä ja 19 EI ääntä. Äänestystuloksen mukaisesti aluevaltuuston päätökseksi tuli pohjaesitys. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Äänestyksessä esitys 2 pohjaesitys oli: hakemus kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamiseksi liitteen mukaisesti. Pohjaesitystä kannattavat äänestävät JAA ja valtuutettu Timo

Sillanpään kannatettua esitystä 2 äänestävät EI. Äänestyksessä annettiin 29 JAA ääntä ja 22 EI ääntä. Äänestystuloksen mukaisesti aluevaltuuston päätökseksi tuli pohjaesitys. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Aluehallituksen esityksen mukaisesti aluevaltuusto päätti
1. hakea kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamista vuoden 2029 loppuun saakka;
2. hyväksyä liitteen mukaisen hakemuksen sekä siihen sisältyvän toimenpidesuunnitelman ja tulosuran kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi.

Merk. Aluehallituksen 1. vpj Tapio Pajunpää poistui kokouksesta kello 15.26. Valtuutetut Sanna-Kaisa Göös ja Pia Leinonen poistuivat kokouksesta kello 15.27. Kokouksessa oli tauko kello 15.45-15.55. Valtuutettu Merja Kivelä poistui kokouksesta kello 15.55 ja aluevaltuuston 2. vpj Asko Syrjälä saapui kokoukseen kello 15.55.

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 26.10.2026 § 230

Valmistelija

Talousjohtaja Helinä Saarela, helina.saarela(at)soite.fi, hyvinvointialuejohtaja Mikko Komulainen, mikko.komulainen(at)soite.fi

Hyvinvointialuelain (611/2021, muutos 411/2026) väliaikaisen muutoksen myötä hyvinvointialueet voivat hakea lisäaikaa kumulatiivisen alijäämän kattamiseen enintään vuoden 2029 loppuun saakka (115a §). Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 31.8.2026 lisäaikahakemuksen mukaan lukien toimenpidesuunnitelma (43 §), jolla lisäaikaa haettiin vuoteen 2029 saakka. Hakemukseen sisältyi myös tulosura vuoteen 2029, sote-palvelustrategia sekä muutos- ja uudistamisohjelmana toimiva Soite2030-ohjelma.

Valtiovarainministeriö antoi 2.10.2026 Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle päätöksen, jossa se hyväksyi alueelle kahden vuoden lisäajan kumulatiivisen alijäämän kattamiseen. Alijäämä 27,3 miljoonaa euroa tulee kattaa vuoden 2028 loppuun mennessä. Valtionvarainministeriö on kuullut valmistelussaan sosiaali- ja terveysministeriötä, joka katsoo, että Soiten suunnittelemat sopeutustoimenpiteet ovat toteutettavissa ilman, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut vaarantuisivat.

Saatu lisäaika tullaan huomioimaan toiminta- ja taloussuunnitelman 2027 – 2029 valmistelussa siten, että kumulatiivinen alijäämä on katettuna vuoteen 2028 mennessä. Alijäämän kattamisessa

tärkeässä roolissa tulee olemaan Soite2030-muutos- ja uudistamisohjelma, jonka toteuttamista jatketaan systemaattisesti. Ohjelmaan sisältyvissä toimenpiteissä huomioidaan tarve nopeuttaa toimeenpanoa huomioiden lisäaika vuoteen 2028 saakka.

Liitteenä:
- Päätös lisäajasta
- STM:n lausunto

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää: 1. Merkitä tiedoksi valtiovarainministeriön päätöksen kumulatiivisen alijäämän 22,3 miljoonaa euroa kattamisen lisäajasta vuoden 2028 loppuun. 2. Saattaa päätöksen tiedoksi aluevaltuustolle.

Päätös

Aluehallitus päätti: 1. Merkitä tiedoksi valtiovarainministeriön päätöksen kumulatiivisen alijäämän 22.3 miljoonaa euroa kattamisen lisäajasta vuoden 2028 loppuun. 2. Saattaa päätöksen tiedoksi aluevaltuustolle.

Keski-Pohjanmaan aluevaltuusto 9.11.2026
3245/02.02.02/2026

Liitteenä:
- Päätös lisäajasta
- STM:n lausunto

Päätösehdotus

Aluehallituksen esityksen mukaisesti päätös saatetaan tiedoksi aluevaltuustolle.

Päätös